

Sygn. akt III Ca 189/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Tatarczyk

Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SR (del.) Beata Majewska-Czajkowska

Protokolant Renata Krzysteczko

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa R. C. i B. C.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 23 października 2013 r., sygn. akt I C 1176/13

1 oddala apelację;

2 zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSR (del.) Beata Majewska – Czajkowska SSO Tomasz Tatarczyk SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 189/14

UZASADNIENIE

Powodowie R. C. i B. C. żądali zasądzenia

na ich rzecz od pozwanego Powiatu (...) kwoty 425 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 05 2013r. oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdzili, że w październiku 2004r. uiszcili opłatę za wydanie karty pojazdu w kwocie 500 zł, która stanowiła dochód pozwanego. Po jej uiszczeniu Trybunału Konstytucyjny w wyroku z dnia z dnia 17 01 2006r. (sygn. akt U 6/04, Dz.U. z 2006r., nr 15, poz. 119) uznał, że przepis prawa stanowiący podstawę jej pobrania jest niezgodny z Konstytucją RP i Minister Transportu i Budownictwa rozporządzeniem z dnia 28 03 2006r. ustalił jej nową wysokość na kwotę 75 zł. W następstwie tego część opłaty w wysokości 475 zł została uiszczona nienależnie i pozwany powinien zwrócić ją powodom.

Pozwany Powiat (...) wniósł o odrzucenie pozwu ewentualnie o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powodów zwrotu kosztów procesu. Podnosił, że sprawa powinna być rozpatrywana w postępowaniu

administracyjnym, więc droga sądowa jest niedopuszczalna i pozew podlega odrzuceniu. Trybunał Konstytucyjny orzekając o niekonstytucyjności powyższego przepisu prawa pozbawił go mocy obowiązującej dopiero z dniem 1 05 2006r.

i w chwili uiszczenia opłaty istniała podstawa prawna do jej pobrania w wysokości 500 zł. Uprawnienie sądów powszechnych do uznawania braku mocy wiążącej przepisów prawa w okresie odraczania utraty przez nie mocy wiążącej de facto niweczy znaczenie wyroków Trybunału Konstytucyjnego i byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Powodowie nie wykazali również wysokości dochodzonego roszczenia.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w wyroku z dnia 23 10 2013r. zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 425 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 05 2013r. oraz orzekł o kosztach procesu.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia ocenił, iż wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu jest bezzasadny. Podzielił pogląd prawny wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 16 05 2007r. o dopuszczalności drogi sądowej do dochodzenia roszczeń o zwrot nienależnie pobranej części opłaty za wydanie karty pojazdu (orz. SN o sygn. III CZP 35/07). Podzielił również oceną prawną zawartą w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 17 01 2006r. (sygn. akt sygn. U 6/04) stwierdzającym niekonstytucyjność omawianej regulacji prawnej. Uznał, że Trybunał Konstytucyjny odroczył termin usunięcia tej regulacji z systemu prawnego w zakresie niedopuszczalnym, aby dać ustawodawcy czas do ustalenia nowej prawidłowej wysokości opłaty za czynności związane z wydaniem karty pojazdu. Dlatego należało przyjąć, że opłata za wydanie karty pojazdu winna się kształtować w wysokości 75 zł. Odniósł się do zarzutu pozwanego naruszenia przez powodów zasad współżycia społecznego

tj. art. 5 k.c. wskazał, że pozwany nie sprecyzował tego zarzutu. Następnie przywołał regulację art. 405 k.c. i stwierdził, że pobranie od powodów opłaty

za wydaną im kartę pojazdu doprowadziło do bezpodstawnego wzbogacenia się pozwanego ich kosztem w wysokości przewyższającej kwotę 75 zł. Oceniał,

że w tej sytuacji powodom przysługuje skuteczne względem pozwanego roszczenie o zapłatę kwoty równoważnej wzbogaceniu pozwanego i uznał powództwo za uzasadnione. O odsetkach ustawowych za opóźnienie się pozwanego w zapłacie dochodzonej należności orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, zasądzając je od dnia 28 05 2013r. tj. od daty, kiedy pozwany pisemnie ustosunkował się do wezwania powodów do dobrowolnej zapłaty. O kosztach procesu orzekł na podstawie regulacji art. 98 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżył **pozwany Powiat (...)**, który wnosił

„o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez odrzucenie pozwu” ewentualnie o jego zmianę przez oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz od powodów zwrotu kosztów procesu bądź też jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Zarzucał, iż w sprawie zachodzi nieważność postępowania z powodu niedopuszczalności drogi sądowej oraz że przy ferowaniu wyroku naruszono regulacje art. 7 i art. 190 ust. 1 w związku z ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, przepisy prawa procesowego (art. 227 k.p.c. art. 232 k.p.c.), przepisy ustawy – Prawo o ruchu drogowym (art. 77 ust. 3, 4, i 5), uregulowania rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 07 2003r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (§ 1 pkt 1) i Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 03 2006r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (§ 1) i prawo materialne (art. 405 k.c., art. 409 k.c. i art. 411 k.c.).

W odpowiedzi na apelację **powodowie R. C. i B. C.** domagali się oddalenia apelacji oraz zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenia powodów przyjmując, że mają one źródło w reżimie odpowiedzialności za bezpodstawne wzbogacenie, a następnie prawidłowo rozpoznał sprawę i skonstruował prawidłową podstawę faktyczną orzeczenia.

Zagadnienie dopuszczalności drogi sądowej w sprawach o zwrot nie-należnych opłat za wydanie karty pojazdu, pobranych na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 07 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310) przed wejściem w życie

z dniem 1 01 2010 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) było przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 06 2012r. (III CZP 24/12, Biul. SN 2012/6/8).

Sąd Najwyższy uznał w tej uchwale, iż droga sądowa przy dochodzeniu tych roszczeń jest dopuszczalna, a Sąd odwoławczy poglądem ten i związaną z nim ocenę prawną podziela.

W sprawie występuje zatem pozytywna przesłanka procesowa w postaci dopuszczalności drogi sądowej i wbrew temu, co zarzuca skarżący nie zaistniała w niej nieważność postępowania, wobec czego brak było formalno-procesowych podstaw do uchylenia wyroku i odrzucenia pozwu, czy też jak domaga się tego skarżący do „zmiany wyroku poprzez odrzucenie pozwu”.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia w istocie dotyczą faktów bezspornych pomiędzy stronami, które dodatkowo zostały potwierdzone przez informacje zawarte w wiarygodnych źródłach dowodowych.

Pozwany podnosząc zarzut niewykazania przez powodów wartości dochodzonej należności, równocześnie nie zaprzeczył twierdzeniom pozwu,

że powodowie uiszczyli w Starostwie Powiatowym w T. opłatę za kartę pojazdu w kwocie 500 zł.

Należy zatem uznać, że okoliczność ta została przez niego milcząco przyznana i dlatego w oparciu o regulację art. 230 k.p.c. - należało ją uznać za wykazaną niezależnie od tego, że była ona przedmiotem dowodu (przeprowadzonego na rozprawie w dniu 23 10 2013r. dowodu z: dowodu wpłaty, wniosku o rejestrację, decyzji o rejestracji, zaświadczenia o badaniu technicznym pojazdu, dokumentu identyfikacyjnego pojazdu, zaświadczenia potwierdzającego uiszczenie podatku VAT, umowy kupna – sprzedaży, karty informacyjnej pojazdu, dokumentu potwierdzającego zapłatę akcyzy, zaświadczenia o wy-rejestrowaniu pojazdu z tłumaczeniem, wezwania do zapłaty i odpowiedzi pozwanego.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego w swym zasadniczym zarysie jest prawidłowa i Sąd odwoławczy ją podziela.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia z dnia 17 01 2006r. wydanym

w sprawie o sygnaturze akt U/04 (dz.U 2006r. nr 15, poz. 119) stwierdził niekonstytucyjność regulacji prawnej leżącej u podstaw pobrania od powodów opłaty za kartę pojazdu (§ 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 07 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu - Dz. U. nr 137, poz. 1310).

Jakkolwiek jednocześnie odroczył on termin utraty jego mocy obowiązującej do dnia 1 05 2006r. i do tego czasu przepis ten miał moc obowiązującą, to nie pozbawiało to Sądu Rejonowego możliwości dokonania własnej oceny jego zgodności z Konstytucją RP w okresie jego formalnego obowiązywania.

Zgodnie bowiem z regulacją art. 178 ust. 1 Konstytucji RP sędziowie w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji i ustawom.

Zarówno w judykaturze jak i doktrynie prawa wywodzi się na podstawie tej regulacji, że skoro sędzia orzekając podlega tylko Konstytucji i ustawom, to może on odmówić (bez konieczności występowania do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności przepisu aktu podstawowego z Konstytucją czy ustawą), zastosowania w sprawie przepisu rozporządzenia, który jest niezgodny z Konstytucją i ustawą, w tym odmówić zastosowania przepisu niezgodnego z Konstytucją w okresie odroczenia utraty mocy obowiązującej tego przepisu orzeczonej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

Dlatego Sąd pierwszej instancji dzieląc w pełni ocenę Trybunału Konstytucyjnego miał prawo odmówić jej zastosowania do zdarzeń jakie miały miejsce w całym okresie jej formalnego obowiązywania, w tym również odmówić jej zastosowania przy ocenie legalności uiszczenia przez powodów opłaty za kartę pojazdu.

Powoduje to, że w chwili jej pobrania powodowie nie byli zobowiązani do jej zapłaty (w obowiązującym systemie prawa nie istniała bowiem podstawa prawna do jej pobrania) i tym samym – jak słusznie ocenił Sąd Rejonowy - jej uiszczenie stanowi nienależne świadczenie w rozumieniu art. 410 § 2 k.p.c.

Opłata została przekazana pozwanemu i stanowiła jego dochód.

W wyniku jej przekazania uzyskał on zatem bez podstawy prawnej korzyść majątkową kosztem powodów, w następstwie czego - stosownie do regulacji art. 405 k.c. w związku z art. 410 § 1 k.c.- po stronie powodów powstało skuteczne względem pozwanego roszczenie o zwrot jej wartości.

Sąd Rejonowy ustalając zakres wzbogacenia pozwanego nie zastosował wprost regulacji § 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 03 2006r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. nr 59, poz. 421),

a jedynie pomocniczo uwzględnił wysokość określonej w niej opłaty przy ustaleniu zakresu wzbogacenia pozwanego, wobec czego podniesiony w apelacji zarzut naruszenia tej regulacji jest oczywiście bezpodstawny.

Wysokość opłaty za kartę pojazdu została określona we wskazanej regulacji na kwotę 75zł.

Uwzględnia ona koszty związane z wydaniem karty pojazdu według cen panujących już po uiszczeniu przez powoda opłaty (18 10 2004r.),

które z uwagi na występującą w tym czasie inflację były wyższe od kosztów poniesionych przez pozwanego w związku z wydaniem powodowi karty pojazdu, przez co zakres bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego kosztem powoda był niewątpliwie większy od wysokości dochodzonej należności.

Pozwany w żaden sposób nie wykazał w toku postępowania, iż uzyskaną kosztem powodów korzyść majątkową zużył lub utracił w sposób niweczący jego wzbogacenie oraz że pobranie przez niego od powodów opłaty w wysokości 500zł czyniło zadość zasadom współżycia społecznego.

Z tej przyczyny w materiale sprawy brak jest podstaw do zastosowania regulacji art. 409 k.c. i art. 411 pkt 2 k.c., wobec czego podniesione w apelacji zarzuty ich naruszenia przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia są również oczywiście bezzasadne.

W połączeniu z powyższym czyni to powództwo uzasadnionym,

co znalazło prawidłowe odzwierciedlenie w zaskarżonym wyroku i apelacja jest bezzasadna.

Reasumując wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację pozwanego jako bezzasadną oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosując regulację art. 98 § 1 k.p.c., § 12 ust. 1 pkt 1 i § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348, z późniejszymi zmianami), biorąc pod uwagę, że pozwany uległ w całości w tym postępowaniu, wobec czego winien zwrócić powodom solidarnie koszty ustanowionego przez nich profesjonalnego pełnomocnika.

SSR (del.) Beata Majewska – Czajkowska SSO Tomasz Tatarczyk SSO Leszek Dąbek